

Pohorelský hlásnik

informačné noviny Obce Pohorelá;

ročník X.; FEBRUÁR 2014;

- ZADARMO -

UPOZORNENIE PRE CHODCOV

Dňom 1.1.2014 nadobudla účinnosť novela zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Novela zákona rozširuje povinnosť chodcov idúcich po krajnici alebo po okraji vozovky za zníženej viditeľnosti mať **aj v obci na sebe viditeľne umiestnené reflexné prvky alebo oblečený reflexný bezpečnostný odev.**

V tejto súvislosti si dovoľujeme chodcom odporučiť umiestnenie reflexného prvku na dobre viditeľnom mieste pohyblivej časti tela, na horných alebo dolných končatinách, bližšie ku vozovke – stredovej deliacej čiare.

Ďakujeme, že svojim zodpovedným správaním si chránite život a zdravie pred nepriaznivými následkami dopravných nehôd.

OZNÁMENIE O PRIJÍMANÍ DETÍ DO MATERSKEJ ŠKOLY

V súlade s §3 ods.2 Vyhlášky MŠ SR č.306/2008 Z.z. o materskej škole sa na našej materskej škole uskutoční prijímanie detí pre nový školský rok 2014/2015.

Dátum, čas a miesto konania prijímania:

Žiadosť o prijímanie detí do MŠ môže podať zákonný zástupca dieťaťa v dňoch od 3. marca 2014 do 31. marca 2014 v čase od 11:00 do 11:30 hod. v priestoroch miestnej materskej školy.

Podmienky prijímania detí do MŠ:

Prijímanie detí do materskej školy upravuje § 59 školského zákona. V súlade s ustanovením tohto paragrafu na predprimárne vzdelávanie v materských školách sa prijímajú spravidla deti od troch do šiestich rokov veku, pričom výnimočne možno prijať dieťa od dvoch rokov veku.

Prednostne sa na predprimárne vzdelávanie prijíma dieťa, ktoré dovŕšilo piaty rok veku, dieťa s odloženým začiatkom plnenia povinnej školskej dochádzky a dieťa s dodatočne odloženým začiatkom plnenia povinnej školskej dochádzky.

Bližšie podrobnosti o prijímaní detí do materskej školy ustanovuje §3 Vyhlášky MŠ SR č. 306/2008 Z.z. o materskej škole v znení neskorších predpisov a školský poriadok materskej školy.

Podľa §3 ods. 3 Vyhlášky č. 306/2008 Z.z. o materskej škole sa deti do materskej školy prijímajú na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu, ktorú predloží riaditeľovi spolu s potvrdením o zdravotnom stave od všeobecného lekára pre deti a dorast. Ak ide o dieťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, zákonný zástupca predloží okrem žiadosti a potvrdenia o zdravotnom stave dieťaťa aj vyjadrenie príslušného zariadenia výchovného poradenstva a prevencie.

Ing. Matej Tešlár
poverený riadením ZŠsMŠ Pohorelá

Prevádzka materskej školy je financovaná z rozpočtu obce Pohorelá, ktorá je zriaďovateľom MŠ.

Na pobyt dieťaťa v materskej škole prispieva zákonný zástupca na čiastočnú úhradu výdavkov materskej školy sumou 7,- € na jedno dieťa mesačne. Podmienky úhrady za pobyt v materskej škole a niektoré podrobnosti prevádzky materskej školy upravuje VZN Obce Pohorelá č. 2/2008 v znení neskorších doplnkov.

DEŇ OTVORENÝCH DVERÍ

v našej materskej škole sa uskutoční v dňoch 3. a 4. marca
v čase od 10:00 hod. do 15:00 hod.

Rodičia spolu so svojimi deťmi sa môžu oboznámiť s prostredím materskej školy a s podmienkami na poskytovanie predprimárneho vzdelávania.

Evidencia vlastníkov novelesov

Urbárske a pasienkové pozemkové spoločenstvo Pohorelá oznamuje všetkým občanom, že v **zasadačke UaPPS Pohorelá (na prízemí vedľa pošty)** pokračuje v pracovných dňoch od 14:00 hod. do 18:00 hod. za účasti členov výboru UaPPS Pohorelá evidencie vlastníkov parciel, ktoré ako noveles sú súčasťou porastov lesného hospodárskeho plánu.

So sebou je potrebné si doniesť listy vlastníctva pozemkov.

Dňa 29.1.2014 sa pri príležitosti 69. výročia oslobodenia obce uskutočnili oslavy s položením venca pri pamätníku padlých v I. a II. svetovej vojne. Hodnotným kultúrnym programom žiaci Základnej školy s materskou školou Pohorelá a spevácka časť Folklórnej skupiny Kráľova hoľa ako aj prejav starostu obce Jozefa Kalmana a predsedu Základnej organizácie SZPB Jána Lakandu prispeli k slávnostnej atmosfére, ktorá pokračovala na besede v budove UaPPS. Osláv sa zúčastnilo 67 občanov a členov ZO SZPB.

- J.Lakanda -

PODUJATIA V OBCI POHORELÁ

VOĽBA PREZIDENTA SR 2014

Memoriál pohorelských rubárov
58. výročie obetí lavinového nešťastia
v Kulichovej doline v roku 1956
XX. MAJSTROVSTVÁ POHORELEJ
v NOHEJBALÉ
TROJČLENNÝCH DRUŽSTIEV
v sobotu 8. marca 2014
o 9³⁰ hodine v telocvični ZŠSŠ
(prezentácia 9^{00-9³⁰})
8³⁰ hod. - pietny akt v miestnom cintoríne pri hrobách
tragicky zosnulých lesných robotníkov.

Cvičenie AEROBIKU
po prestávke opäť pokračuje
- každý pondelok
v čase od 18:00 do 19:30 hod.
v miestnej telocvični!

Teší sa na Vás cvičiteľka Katka Kanošová

2% z daní na rozvoj obce

Ľudia, ale aj firmy na Slovensku môžu každoročne poukázať určité percento zo svojej zaplatenej dane z príjmov v prospech neziskových mimovládnych organizácií na realizáciu verejnoprospešných aktivít.

Nejde o daň navyše, ľudia a firmy môžu rozhodnúť o tom, že časť už zaplatenej dane neskončí v štátnom rozpočte, ale bude prevezená v prospech neziskových organizácií.

Zamestnanci, ktorí požiadali svojho zamestnávateľa o vykonanie ročného zúčtovania zaplatených predavkov na daň z príjmov, môžu poukázať 2% dane z príjmov na tlačivo „Vyhlasenie o poukázaní sumy...“. Údaje do tohto „Vyhlasenia...“ vyplnia z tlačiva „Potvrdenie o zaplatení dane“, ktoré im vystaví zamestnávateľ. Vyplnené a podpísané tlačivo „Vyhlasenie...“ a „Potvrdenie...“ doručia zamestnanci na Daňový úrad podľa miesta svojho trvalého pobytu (príp. organizácii, ktorej poukazujú % z daní). Vypočítaná suma 2% dane z príjmov musí byť minimálne 3,- €.

Právnické osoby a fyzické osoby, ktoré si sami podávajú daňové priznanie, údaje potrebné pre poukázanie % dane z príjmov vyplňajú do tlačiva daňového priznania.

O 2% z Vašich daní sa tento rok v našej obci uchádzajú:

Občianske združenie OPORA Pohorelá,
Kpt.Nálepku 291, Pohorelá,
IČO: 37891324

Občianske združenie PLŤ,
Pohorelská Maša 84, Pohorelá, IČO: 37824856

**Rodičovské združenie pri základnej škole
v Pohorelej,**
Kpt.Nálepku 852, Pohorelá,
IČO: 37950835

Pozn.: Čísla účtov prijímateľov nepotrebuje, ani ich nikde neuádzate, nakoľko peniaze na účty prijímateľov prevádzajú daňové úrady, nie Vy.

INFORMÁCIA O MIESTE A ČASE VOĽBY PREZIDENTA

Obec Pohorelá podľa §14 ods. 1 zákona č.46/1999 Z.z. o spôsobe voľby prezidenta Slovenskej republiky, o ľudovom hlasovaní o jeho odvolaní a o doplnení niektorých ďalších zákonov v znení neskorších predpisov oznamuje:

Pre voľby prezidenta Slovenskej republiky, ktoré sa budú konať dňa 15. marca 2014, resp. 29. marca 2014 (2.kolo), v zmysle ustanovení § 3 zákona NR SR č. 46/1999 Z.z. o spôsobe voľby prezidenta Slovenskej republiky, o ľudovom hlasovaní o jeho odvolaní a o doplnení niektorých ďalších zákonov v znení neskorších predpisov boli v Obci Pohorelá vytvorené **3 volebné okrsky:**

Okrskok č. 1 zahŕňa voličov oprávnených voliť prezidenta Slovenskej republiky bývajúcich na:

- ulica Kpt.Nálepku, súpisné číslo 1 až súpisné číslo 259, ulica Hviezdoslavova, ulica Jesenského, ulica Za Vršok, ulica Clementisova, ulica Za Hronom
- Miestom konania voľby prezidenta v okrsku č. 1 je volebná miestnosť v budove ZŠSŠ Pohorelá – stredný učebný pavilón (Kpt.Nálepku 849).

Okrskok č. 2 zahŕňa voličov oprávnených voliť prezidenta Slovenskej republiky bývajúcich na:

- ulica Kpt.Nálepku, súpisné číslo 260 až súpisné číslo 316, ulica Nová, ulica Školská, ulica Športová, ulica Jánošíkova, ulica Pod Brezinou, ulica Partizánska, ulica Orlová, ulica M.R.Štefánika, ulica Za potokom
- Miestom konania voľby prezidenta v okrsku č. 2 je volebná miestnosť v budove ZŠSŠ Pohorelá – stredný učebný pavilón (Kpt.Nálepku 849).

Okrskok č. 3 zahŕňa voličov oprávnených voliť prezidenta Slovenskej republiky bývajúcich v

- miestna časť Pohorelská Maša
- Miestom konania voľby prezidenta v okrsku č. 3 je volebná miestnosť v budove Lesnej správy Pohorelá (Poh. Maša súp. č. 81)

**Voľba prezidenta vo volebných okrskoch v obci Pohorelá sa uskutoční
v sobotu 15. marca 2014 od 7:00 hod. do 22:00 hodiny.**

Ak ani jeden z kandidátov na prezidenta Slovenskej republiky nezíska nadpolovičnú väčšinu platných hlasov oprávnených voličov, **druhé kolo voľby sa bude konať v sobotu 29. marca 2014 od 7:00 do 22:00 hodiny.**

Obecný úrad v Pohorelej v termíne do 23. februára 2014 doručí každému oprávnenému voličovi s trvalým pobytom v obci Pohorelá Oznámenie o čase a mieste konania voľby prezidenta Slovenskej republiky. Zoznamy kandidátov na prezidenta SR sa nedoručujú.

Kandidáti na funkciu prezidenta Slovenskej republiky

BÁRDOS Gyula, 55 r., pedagóg, Senec

BEHÝL Jozef, Mgr., 57 r., občiansky aktivista, Bratislava

ČARNOGURSKÝ Ján, JUDr., 70 r. advokát, Bratislava

FICO Robert, doc. JUDr., CSc., 49 r., predseda vlády Slovenskej republiky, Bratislava

FISCHER Viliam, prof. MUDr., CSc., FICS, 75 r. lekár - kardiochirurg, Bratislava

HRUŠOVSKÝ Pavol, JUDr., 61 r., poslanec Národnej rady Slovenskej republiky, Nitra

JURIŠTA Ján, PhD., 69 r., vysokoškolský pedagóg, Bratislava

KISKA Andrej, Ing., 50 r., manažér, Poprad

KŇAŽKO Milan, 68 r., herec, Bratislava

MARTINČKO Stanislav, 61 r., generálny riaditeľ spoločnosti, Košice

MELNÍK Milan, prof. RNDr., DrSc., 75 r., vysokoškolský pedagóg - vedec, Bratislava

MEZENSÁ Helena, Mgr., 40 r., poslankyňa Národnej rady Slovenskej republiky, Poprad

OSUSKÝ Peter, MUDr., CSc., 60 r., lekár, pedagóg, poslanec Národnej rady Slovenskej republiky, Bratislava

sa 29.1.2014 vzdal kandidatúry

PROCHÁZKA Radoslav, JUDr., PhD., 41 r., poslanec Národnej rady Slovenskej republiky a vysokoškolský pedagóg, Bratislava

ŠIMKO Jozef, JUDr., 63 r., primátor mesta Rimavská Sobota, Rimavská Sobota

Termíny zberu komunálneho odpadu

5.2.	19.2.	5.3.	19.3.
------	-------	------	-------

Žiadame občanov, aby si nádoby
vyložili pred brány už deň vopred,
pretože sa zbiera od 7:00 hod.!

Pripomíname občanom, že v našej obci sú celoročne pristavené špeciálne kontajnery určené na zber odevov, obuvi a textilu – na ulici Orlovej pri bývalej kinosále, na ulici Clementisovej pri predajni COOP Jednota a v centre Pohorelskej Maše.

Termíny zberu plastov

4.-5. február	4.-5. marec
---------------	-------------

Zbierajú sa len **ŽLTÉ PLNÉ** a zaviazané
vrecia. (Nezabudnite plastové fľaše stlačiť,
aby sa zmenšil ich objem)

VOL'BA PREZIDENTA SR 2014

VDÁVANIE VOLIČSKÝCH PREUKAZOV

Oprávnený volič, ktorý má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a v deň konania voľby nebude môcť hlasovať v mieste svojho trvalého pobytu vo volebnom okrsku, v ktorého zozname oprávnených voličov je zapísaný, môže požiadať obec svojho trvalého pobytu o vydanie voličského preukazu.

Voličský preukaz oprávňuje na zápis do zoznamu oprávnených voličov v ktoromkoľvek volebnom okrsku v Slovenskej republike.

Oprávnený volič môže požiadať o vydanie voličského preukazu na obe kolá voľby prezidenta Slovenskej republiky súčasne.

O vydanie voličského preukazu môže volič požiadať v čase stránkových hodín na Obecnom úrade v Pohorelej (v podateľni u Ing. Tkáčikovej):

- osobne alebo
- prostredníctvom ním splnomocnenej osoby (splnomocnenie nemusí byť úradne overené); splnomocnená osoba prevzatie voličského preukazu potvrdí svojim podpisom,

Volič môže o vydanie voličského preukazu požiadať aj:

- písomne (na adrese: Obec Pohorelá, Obecný úrad v Pohorelej, Nová 392, 976 69 Pohorelá) alebo
- elektronicky e-mailom (obec@pohorela.sk).

V žiadosti, resp. splnomocnení oprávnený volič uvedie tieto údaje

- meno a priezvisko,
- rodné číslo,
- adresu trvalého pobytu (obec, ulica, číslo domu).

V písomnej žiadosti alebo elektronickej žiadosti oprávnený volič uvedie korešpondenčnú adresu, na ktorú mu má obec voličský preukaz zaslať. Obec zašle voličský preukaz na adresu uvedenú v žiadosti doporučenou zásielkou „Do vlastných rúk“. Vzor žiadosti, resp. splnomocnenia nájdete na internetovej stránke obce (www.pohorela.sk)

Obec, ktorá oprávnenému voličovi vydala voličský preukaz, takého oprávneného voliča zo svojho zoznamu oprávnených voličov vyčiarkne. Volič s týmto voličským preukazom môže voliť v ktoromkoľvek volebnom okrsku na Slovensku (teda aj v tej obci, ktorá mu voličský preukaz vydala).

Informácia pre voliča o spôsobe hlasovania

Volič je povinný po príchode do volebnej miestnosti preukázať svoju totožnosť predložením preukazu totožnosti. Voliča, ktorý sa dostavil do volebnej miestnosti s voličským preukazom, dopíše okrsková volebná komisia do zoznamu oprávnených voličov. Voličský preukaz okrsková volebná komisia voličovi odoberie a pripojí k zoznamu oprávnených voličov.

Po preukázaní totožnosti a po zázname v zozname voličov oprávnených voliť prezidenta Slovenskej republiky, dostane volič od okrskovej volebnej komisie prázdnu úradnú obálku opatrenú štátnym znakom Slovenskej republiky a hlasovací lístok.

Po prevzatí obálky a hlasovacieho lístka vstúpi volič do priestoru určeného na úpravu hlasovacích lístkov.

V priestore určenom na úpravu hlasovacích lístkov označí volič na hlasovacom lístku kandidáta, za ktorého hlasuje. Označenie sa vykoná tak, že volič pri vybranom kandidátovi urobí značku „X“ v rámečku pred priezviskom kandidáta. Po označení kandidáta vloží volič hlasovací lístok do obálky.

Volič hlasuje tak, že po opustení priestoru určeného na úpravu hlasovacích lístkov vloží obálku do volebnej schránky. Voličovi, ktorý sa neodobral do tohto priestoru okrsková volebná komisia hlasovanie neumožní.

Volič, ktorý nemôže sám upraviť hlasovací lístok pre telesné postihnutie alebo preto, že nemôže čítať alebo písať, má právo vziať so sebou do priestoru určeného na úpravu hlasovacích lístkov iného voliča, aby zaňho upravil hlasovací lístok podľa jeho pokynov a vložil do obálky. Členovia okrskovej volebnej komisie nesmú voličom upravovať hlasovacie lístky.

Za voliča, ktorý nemôže pre telesné postihnutie sám vložiť obálku do volebnej schránky, môže ju do nej na jeho požiadanie a v jeho prítomnosti vložiť iný volič, ale nie člen okrskovej volebnej komisie.

Volič, ktorý sa nemôže dostaviť do volebnej miestnosti a zdržiava sa v čase voľby v obci, v ktorej má trvalý pobyt alebo má voličský preukaz, má právo požiadať okrskovú volebnú komisiu o vykonanie hlasovania do prenosnej volebnej schránky. V takom prípade okrsková volebná komisia vyšle k voličovi aspoň dvoch svojich členov s prenosnou volebnou schránkou, obálkou a hlasovacím lístkom. Volič hlasuje tak, aby sa dodržala tajnosť hlasovania.

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

JUBILANTI

- 93 rokov
10.2. **Mária Halajová**, Za Vršok 226
- 89 rokov
2.2. **Anna Slizová**, Kpt.Nálepku 305
13.2. **Anna Syčová-Kriváňová**, Kpt.Nálepku 29
- 85 rokov
16.2. **Karol Bialik**, Kpt.Nálepku 181
- 83 rokov
3.2. **Mária Tlučáková**, Kpt.Nálepku 149
22.2. **Františka Poláková**, Za potokom 701
- 81 rokov
26.2. **Angela Malecká**, Kpt.Nálepku 70
- 75 rokov
12.2. **Anna Baksová**, Clementisova 797
14.2. **Jozef Mikolaj**, Kpt.Nálepku 87
- 70 rokov
11.2. **Ing. Ján Kubiš**, Pohorelská Maša 11
- 65 rokov
9.2. **Júlia Vojtková**, Kpt.Nálepku 174
- 60 rokov
5.2. **Ing. Jozef Pumpura**, Clementisova 801
8.2. **Ondrej Koprajda**, Orlová 633
8.2. **Michal Kotus**, Pohorelská Maša 67

MLADOMANŽELIA

- 25.1. **Anna Janošková**, Kpt.Nálepku 141
a **Vladimír Račko**, Ružomberok

NOVORODENCI

- 24.1. **Dávid Mojžiš**, Clementisova 764

ZOMRELÍ

Mária Simanová, rod. Kubandová
Hviezdoslavova 52
(* 13.1.1930 - † 9.1.2014)

Jozef Pravotiak
Za Vršok 839
(* 28.10.1966 - † 23.1.2014)

O PUTOVNÝ POHÁR STAROSTU OBCE POHORELÁ

Výsledky:

Skupina A:

Bravčovo - Závadka n.Hr. **2:0** (25:18, 25:15)
Brezno - Závadka n.Hr. **2:0** (25:22, 25:17)
Brezno - Bravčovo **2:0** (25:20, 25:22)

Skupina B:

Polomka - **Pohorelá 0:2** (7:25, 13:25)
Revúca - Polomka **2:0** (25:7, 25:13)
Revúca - Pohorelá **2:0** (25:16, 25:17)

zápas o 5. miesto:

Polomka - **Závadka n.Hr. 0:2** (16:25, 24:26)

zápas o 3. miesto:

Pohorelá - **Bravčovo 0:2** (15:25, 22:25)

finále: **Brezno - Revúca 0:2** (21:25, 18:25)

Najlepší hráči turnaja:

Najlepší nahrávač: **Marek Uhlík** (Brezno)

Najlepší smečiar: **Ľuboš Hrbál** (Revúca)

Najlepší univerzálny hráč: **Ján Tlučák** (Pohorelá)

21. ročník volejbalového turnaja neregistrovaných hráčov

↑ Víťazné družstvo Revúcej so svojimi fanúšikmi

↑ Družstvo Pohorelej v zložení: Ján Gálik, Ján Tlučák, Michal Tlučák, Jozef Šajša, Marek Buvala, Ľubo Lihan, Karol Pletka, Juraj Pufoš a Peter Pletka

OZ OPORA Pohorelá za pomoc a podporu ďakuje Obecnému úradu v Pohorelej, Urbáru Pohorelá, Krčme pri mlne a darcom 2% dani z príjmu.

Obecnej kroniky:

(pozn.: výpis záznamov z kroniky je bez gramatických a štylistických úprav)

ĽUDOVÉ ZVYKY (I.) - Mnohé z ľudových zvykov sú dedičstvom ešte po bývalých našich pohanských predkoch, trebaže obyvateľstvo prešlo už viacerými storočiami od prijatia kresťanstva. Iné zas sa vytvorili už vlivom kresťanstva a ľud i jedných i druhých sa dosiaľ pridrižiava. Pravdepodobne, že tak skoro ani nevymiznú, a bolo by niektorých aj škoda, zvlášte tunajších rázovitých rodinných zvykov. K zvykom a obyčajom družia sa ešte aj povery, ktoré sa budú snažiť aspoň čiastočne zachytiť pre budúcnosť. Oboje by sme mohli rozdeliť podľa toho kedy sa odávajú: 1.) na rodinné, 2.) k veľkým výročitým sviatkom, 3.) vzťahujúce sa k zvieratom, k počasiu a k rôznym iným príležitostiam.

Ad. 1: Tieto sprevádzajú človeka od kolísky takmer až po hrob. Tak pri narodení dieťaťa, keď nemlúvna je dievča, mažu jej tvár mädou, aby až niekedy vyrastie, lípli za ňou mládenci ako včely za mädou. Aby dievča malo kučeravé vlásy, zabalia jej hlavičku do kožuška (skorianika), lebo tento vyrobia z kože mladých jalniat, ktorých vlna je krásne kučeravá. Jestli sa dieťa narodilo s nejakými škvrnami na tvári, umývajú ho vínom, aby tieto zmizly. Okolie postele rodičky objíjú plachtami, aby od prípadných návštevníkov bola ochránená od "zavadenia z očí". Do takejto ženy-rodičky majú vraj poľudnice právo. Čo znamená toľko, že kým nie je ovádzaná nesmie vykročiť z izby. Stalo sa vraj, že jedna rodička volakedy dávno preca len neriadila sa týmto zvykom, vyšla v noci na dvor, ale tu ju už vraj pojala poľudnica a odvieďla z dediny do Hučanska. Bola by ju vraj aj odvieďla Pán Boh zná kam, keby jej nebolo prišlo na um, že sa má za takejto okolnosti chytiť poľného zvončoka (kvet).

Keď novorodeniatko bolo už pokrstené, odnáša ho krstná matka do rodičovského domu dieťaťa, kde už pri stole na zemi je položený peceň chleba zakrytý uterákom. Položené ho naň a potom trikrát povie: „Vy ste mi dali pohánce a ja vám doniesla kresťančie. Kto si ho rád vidí, nech si ho aj bere.“ Vtedy jestli je už rodička zdravá (rodičky zvyknú ležať najviac týždeň) priskociť k nemu a privinie ho k sebe. Keď ešte leží, zdvihne staršia slobodná sestra nového občana- kresťana. Je už zvykom, keď sa dieťa narodí v stredtýždni, krstia ho najbližšiu nedeľu alebo sviatok a vtedy už obyčajne sedí aj rodička za stolom pri krsťanách, ktoré tu vtedy už obyčajne sedí aj rodička za stolom pri krsťanách, ktoré tu volajú radostníkom. Pri hostine a dvíhaní pohárikov sa samozrejme aj spieva a medzi inými piesňami aj táto: „Daj nám kmotre, daj nám vína, požehná ti Pán Boh syna, daj nám hmotne päléného, požehná ti i druhého. Daj nám kmotre, daj nám ešte požehná ti Pán Boh devče.“ Odpoludnia, keď sa už radostník chýli ku koncu, donesie si babka (porodná asistentka- Cibulová) varechu držiac ju nádobkou v ľavej dlani a koniec varechy oprie pod bradu na spôsob husiel, v pravej má varešku znázorňujúcu ňou sládk a vyhráva medzi prítomnými. Hostia za túto „muziku“ vkladajú peniaze do varechy. Z takto soshieraných peňazí kúpi sa dieťatku čepiec, kým krsťní rodičia vložia do dlane peniaze pre ňu. Do štvrtého dňa po krsťení zvyklo sa odhaviť aj vädzka. Pred odchodom z domu šestinedielka skôr nevystúpi, pokiaľ sa neokadi. Asi vyberie sa z troch rožkov storžiačka slama, položia ju na dlážku alebo zem izby, zapália a šestinedielka musí ohniť s dieťatom na rukách trikrát prekročiť, aby ani jej ani dieťatku neprišlo z očí, alebo ako tu povedia „nezavádilo“. Matky, ktoré porodily nezákonné dieťa, ovádza babka sama okolo stola.

Myslím, že najviac zvykov sa ešte dosiaľ zachovalo pri svadbe, kde dievky s parobkami v bujnom a svojráznom tanci prejavujú skoro by som povedal nespútanú veselosť. Na svadbe môže tancovať každý, k tomu sa nepožýva. Rodina a priatelia sa pozývajú len toho dňa ráno, kedy sa aj sobáš odhavi. Mladucha s jednou družkou povoláva bez akéhokoľvek úvodu slovami: prídte na svadbu! Po vyspovedaní sa mladý zať ide sám do kostola alebo so svojimi priateľmi majúci za kľobúkom veľké „pierko“ z vosku zhotovené. Mladucha uberá sa do kostola v sprievode družičiek.

Počas služieb božích (v nedeľu omša svätá) zdržuje sa mládenec za hlavným oltárom, aby k svätému prijímaniu nemusel ísť kostolom a mladucha s družičkami kľučí na schode pri „šrámkoch“. Len po omši shľadajú sa obaja pred oltárom, aby si sľúbili pred Bohom vernosť až po hrob. Kým sa v kostole odhávajú obrad sobáša, už pri káplňke sv. Jána ladia cigáni svoje nástroje, aby svadobčanov odprevadili s muzikou až do domu rodičov nevestiných. Bolo a zostáva zvykom, že mladý zať cestou fajčí cigaru držiac sa svojou už manželkou, nie snád popod pazuchy, ale za jeden roh hodvábnej šatky, kým nevesta zjaví sa narahť v rukách džbánky s pálenkou a cestou k domu veselí ponúkajú priateľov a známých mladého zaťa a nevesty. Keď svadobný sprievod došiel k domu nevestiných rodičov, zastaví sa a starejší svadby sa rodičom nevestiným po katolícky pozdraví. Len po pozdrave vchádza sprievod popod peceň chleba, ktorý držia rodičia nad hlavou vo dverách. Hostia posadajú si okolo stolov a mladomanželí sa idú naraňajkovať do komory. Nasýtení vrátia sa k hostom, aby hneď nasledoval ich svadobný tanec. Len po tomto môže tancovať každý. Na tanec najviac zvykne doplatiť pec prípadne šporák, z ktorého niekedy po zakončenej svadbe aj celý roh chýbí. Po svadobnom tanci odíde nevesta s „frušťikom“ do domu svojej svokry za spevu a výskania družičiek a niekoľkých mladých žien. Za donesený „frušťik“ býva nevesta svokrou obdarovaná obyčajne dvoma hodvábnymi šatkami, prípadne keď je svokra bohatšia, dá jej opletko lebo hlavicu. S darmi vráti sa kde s ostatnými spolustolujúcimi zábava za stáleho spevu a tancu až asi do tretej, štvrtej hodiny odopoludňajšej, kedy naložia rúcho nevestino na drabínak s niekoľkými mladými nevestami a za ich spevu vezie sa rúcho (periny a truhla so šatami) do domu svokrovcov. Vráti sa opäť, tancujú zas až do večerných hodín. Okolo desiatej hodine večer zapriahnu do drabínaka dva páry koní. Mladucha s dievčatmi a ženami posadajú na voz, chlapi a cigáni zaujmú miesto pred vozom a mladý zať vysadne na jedného koňa z druhého páru. Takto soshupený sprievod za muziky a spevu pohne sa k ďalšej zábave do domu mladého zaťa. Tu mladuche položia na zem hlavicu a chološne, aby skočila na ne. Pri dverách ju očakávajú svokrovci pýtajúc sa jej: „Vitaj mladá nevesta! Čo si nám doniesla?“

Nevesta odpovie: „Šlastia, zdravia a hojného božského požehnaní, Pochválen Pán Ježiš Kristus.“ Len po pozdrave vchádza do domu práve tak, ako keď zo sobáša vŕtali ich rodičia nevesty. Keď novomanželí vŕtali do izby, rozbehne sa nevesta k stolu, mladý zať za ňou obháňajúc sa okolo stola. Jestli sa podarí malému zaťovi nevestu chytiť, bude vládnut nad ňou on, keď ale nie, tak ona nad ním. Také manželstvo však krásne vystihuje ľudové porekadlo: „Beda tomu dvorovi, kde krava rozkazuje volovi.“ Či sa už obháňacká skončila s takým alebo onakým výsledkom nasleduje ďalšia zábava do polnoci.

Po polnoci pristúpi jeden z družbov k neveste s menším kuchynským nožom a trikrát sa jej pýta „Či som hoden, či nehoden z tvojej poctivej hlavy, tvoj poctivý veniec dolu vziať?“ Nato nevesta dvakrát odpovie nie, ale po tretíraz tázaná dovoľí. Vtedy družba pomocou noža sníme jej veniec. Pozbavená venca vloží si hlavu do perín a dvaja družbovia rozpietajú jej vrkôče. Rozpletená ešte niekoľkokrát si zaskočí a odoberie sa s manželom k spánku. Starejší ešte pred nimi ide na odpočinok, kým mládež si ešte niekoľkokrát s chuťou zadrepčí, aby potom aj ona uľahla. Toho dňa ráno asi okolo ôsmej hodine sa zase schádzajú k zavíjanku. Mladý zať donesie plnú kupu (vedro) vody vŕhdiac do nej väčšiu kovovú mincu. Kupu zakrývajú chološňami a nevesta sa na ne posadí. Pristúpi k nej krsťná matka s čepcom, aby ju začepila. Začepená ide vŕliať vodu, ale na peniaz nezabudne. Pri čepení ženy spevajú: „Zaviže sa zavi, keď si nezavítá, strela Peromoma do tvojho jelita.“ Alebo: „Vlások moje vlások, moje čierne vlások, ved som vás česala každý deň tri razy. Pozriže ty Maruš, hore do povaly, žeby tvoje deti čierne oči maľy.“ Potom nevesta s ovosom v zásterke vykročí z domu do dvora za svokrou, ktorá pred ňou idúc na všetky strany kropí svätenou vodou a nevesta berúc ovos do zástery rozsieva po dvore. Vrátiac sa z dvora tancujú ďalej až asi do tretej hodiny odopoludňajšej, kedy celý svadobný sprievod na čele chlapi s mladým zaťom ide odprevadiť cigánov (hudákov) až do ich bývania. Tam im nevesta v batohu nesie dva koláče s mäsom alebo kľbasami. Pred domom cigáni na dvore si ešte raz zaskočia a vrátia sa domov.

Mladý zať a nevesta v svadobnom šate

- V roku 1936 zapísal kronikár Koloman Piljar -

Pohorelský hlásnik – informačné noviny Obce Pohorelá; reg.č. OÚ-OMT/1/95; číslo 10/2022, ročník X., - NEPREDAJNÉ -

výdava Obecny úrad v Pohorelej; Redakcia: Nová 392, 976 69 Pohorelá; 048/6196102, jan.pompura@pohorela.sk, www.pohorela.sk

Uzávierka: 10. dňa, vychádza okolo 15. dňa v mesiaci. Za obsahovú a gramatickú správnosť zodpovedajú autori článkov. Grafická úprava a tlač: OÚ Pohorelá.

Zapožičané fotografie a dokumenty VRACIAME. Fotografie zverejňujeme postupne. Pripravujeme aj ďalšiu verejnú výstavu historických fotografií.